

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.IV.10.010/2025/5.

A tanács tagjai:

Dr. Stark Marianna a tanács elnöke
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina előadó bíró
Dr. Dzsula Marianna bíró
Dr. Pataki Árpád bíró
Véghe dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

név (cím)

A felperes képviselője:

Dr. Császi Ügyvédi Iroda (cím1; ügyintéző: dr. Császi Zsüliett pártfogó ügyvéd)

Az alperes:

név1 (cím2)

Az alperes képviselője:

Dr. Bágyi Árpád rendőr alezredes, kamarai jogtanácsos

A per tárgya:

Kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.133/2024/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 3.M.70.110/2020/180. számon kijavított 3.M.70.110/2020/168.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.133/2024/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 21.000 (huszonegyezer) forint felülvizsgálati költséget. Megállapítja, hogy a felperes a felülvizsgálati eljárásban 100%-ban pervesztes lett, a pártfogó ügyvédi díj viselésére a felperes köteles.

Megállapítja, hogy a 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes a név² állományában csoportvezető beosztásban állt hivatásos szolgálati jogviszonyban. A 2006. augusztus 31-én kelt számú parancssal az név¹⁴ szolgálati helyre schengeni övezet angol nyelvtanfolyam szolgálati feladat ellátására vezényelték 2006. szeptember 4. és 2007. január 12. közötti időszakra. E vezénylést a név⁷ parancsnokának számú parancsa 2006. szeptember 19-i hatállyal megszüntette, majd a felperes újabb vezénylést kapott 2006. november 13. és december 20. közötti időtartamra a nyelvtanfolyami képzésre. E vezénylés 2006. december 15-én meghosszabbításra került 2007. január 2-től március 6-ig terjedő időtartamra. A felperes a nyelvvizsgát 2007. március 9-10-én sikeresen letette.

[2] A felperes 2006. szeptember 4-én a név³val felnőttképzési szerződést kötött alapfokú „A” típusú megnevezésű akkreditált nyelvvizsga megszerzésére. A tanfolyam időtartama 2006. szeptember 4-től 2007. január 31. napja, helyszíneként cím³ szám alatti megnevezés objektum, az órarendben heti 5 x 6 óra időtartamban 9:20 órától 14:35 óráig tartó képzés került rögzítésre.

[3] A felperes 2006. szeptember 4-ét követően 2006. október 5-30. között volt keresőképtelen, közben az október 10-15. közötti mandulaműtét miatt fekvőbetegként a név⁴ Fül-Orr-Gégészeti Osztályon látták el. 2006. október 18-án, 27-én és 30-án, november 6-án, 8-án és 10-én településben fizioterápiás kezelésben részesült. Ezt követően december 21-én ismét fül-orr-gégészeti műtété volt és e naptól 2007. január 1-jéig, valamint 2007. március 12-től 2008. május 15-ig ismételen keresőképtelen volt.

[4] A felperes 2006. szeptember 20. és október 5. között szolgálatot teljesített, 2006. szeptember 20-án az éjjeli szolgálat ellátása során ráesett bal felső végtagjára (vállára) és csak 2006. október 6-án fordult orvoshoz. Ennek keretében az név⁵ján vizsgálták meg, a röntgenfelvétel alapján törést nem állapítottak meg, azzal együtt, hogy a bal váll nyomásra érzékeny volt az elülső felszínen, így kötést helyeztek fel és kímélést javasoltak, majd többször kezelték.

[5] A felperes 2006. szeptember 19-től szeptember 25-ig és szeptember 27-től október 4-ig, valamint november 13-tól november végéig a név⁶i tornaterméhez kapcsolódó

hálókörletben kapott elhelyezést olyan körülmények között, hogy vele egy szobában a 2006 őszi zavargások idején szolgálatot teljesítő hivatásos állományú személyek tartózkodtak, különböző időbeosztásban teljesítve szolgálati feladataikat.

[6] A felperes engedélyezett másodállása keretében 2006. november 11-én, 18-án, december 1-jén és 17-én, 2007. január 5-én, 12-én és február 2-án a név7 Szakszolgálat és Koordinációs Főosztály szervezésében a szervezett bűnözés elleni koordinációs központban 12 órás szolgálatot teljesített.

[7] A felperest 2007 áprilisától pszichés megbetegedésekkel diagnosztizálták azzal, hogy a tünetek először 2006 őszén jelentkeztek és e megbetegedés folyamatosan fennállt az alkalmatlanság megállapításáig. Több orvosi iratban is szerepel, hogy a „környezet által is megerősített állapotváltozása tavaly szeptemberben, beosztási kötelezettség teljesítése közben, pszichésen is traumatizáló körülmények között elszenvedett sérülését követően kezdődött el”.

[8] A rendvédelmi szervek I. fokú FÜV Bizottsága 2008. február hó 21. napján kelt számú2 számú határozata és a II. fokú FÜV Bizottság 2008. május hó 7-én kelt számú3 számú határozata a felperest hivatásos szolgálatra alkalmatlannak minősítette az első- és a másodfokú felülvizsgáló orvosi bizottság egészségi állapotát érintő megállapításai alapján. Az ORSZI I. fokú Bizottsága a felperesnél felső végtag k.m.n. sérülésének következményeit, kevert szorongásos és depressziós zavart, szomatizációs zavart és orrsövény-ferdülést állapított meg, mely megbetegedések alapján 35% össz-szervezeti egészségkárosodást véleményezett. Az ORSZI II. fokú Bizottsága a diagnózisokat kiegészítette a nem meghatározott skizofréniával, és így összesen 45%-os össz-szervezeti egészségkárosodást állapított meg.

[9] Az alperes parancsnoka a számú4 számú parancsával a felperes szolgálati viszonyát hivatásos szolgálatra való egészségügyi alkalmatlanság címén a 2008. október 16-án közölt felmentéssel megszüntette. A felperes másnap szolgálati panaszt terjesztett elő, kifogásolva a felmentés jogszerűségét, az egészségkárosodás mértékét. Állította, hogy betegségei szolgálatával összefüggésben keletkeztek, jelezte, hogy emiatt „később pontosítandó kárigényt” kíván bejelenteni.

[10] A felperes szolgálati jogviszonya megszüntetésével összefüggésben előterjesztett keresetét - az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával - a Fővárosi Törvényszék az 51.Mf.640.125/2012/4. számú ítéletével elutasította, amelyet a Kúria az Mfv.II.10.695/2013/6. számú ítéletével hatályában fenntartott.

[11] A felperes 2013. április 4-én újabb szolgálati panaszt terjesztett elő, amelyben a szolgálati megbetegedés kivizsgálását, valamint egészségkárosodásának szolgálati viszonyával való összefüggésére vonatkozó eljárás lefolytatását és határozat meghozatalát kérte. Szolgálati panaszának elutasítását követően 2013. május 6-án a szolgálati megbetegedés tárgyában a felperes ismételt szolgálati panaszt terjesztett elő és annak elutasítását követően az név1 vezetőjének számú5 számú, 2013. június 7-én kelt határozatának hatályon kívül helyezését és annak megállapítását kérte, hogy egészsége szolgálat során károsodott, emiatt vagyoni és nem vagyoni kára megtérítésére vonatkozó kereseti kérelemmel élt, rögzítve, hogy e tárgykörben több panaszt terjesztett elő, amelyek az elévülés megszakadását eredményezték.

[12] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2.M.2835/2013/13. sorszámú ítéletével a keresettel érintett határozatot hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasította. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 7.Mf.640.964/2014/6. számú végzésével a pert megszüntette és az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, mivel a felperes kártérítési igényt csak a perben terjesztett elő, amit az állományilletékes parancsnokhoz kellett volna benyújtani. A felülvizsgálati

kérelem folytán eljáró Kúria az Mfv.II.10.528/2015/5. számú végzésével a másodfokú döntést az elsőfokú ítéletre kiterjedően hatályon kívül helyezte és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította megjelölve, hogy a felperesnek a megfelelő alperest kell perbevonnia és ez esetben a kártérítési igényt érdemben kell vizsgálni.

[13] A megismételt eljárásban a felperes alperesként az név1ot vonta perbe. Keresetét a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az 51.M.1222/2016/37. számú ítéletével elutasította azzal az indokkal, hogy a hivatásos szolgálatra való alkalmatlanság nem szolgálati kötelezésekkel összefüggő betegség miatt következett be, ezért az alperest kártérítési felelősség nem terheli. A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 7.Kf.650.240/2019/9. számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[14] A felperes a keresetében keresetvesztegetési járadék jogcímén 2009. június 1-je és 2018. március 31. napja közötti időszakra 25.276.163 forint, 2018. április 1-jétől 2018. december 31-ig 2.745.270 forint és 2019. január 1-jétől 2020. január 31-ig 4.270.162 forint, valamint ezen összegek után 2012. november 1-től a kifizetésig számított késedelmi kamata, 1.054.100 forint útiköltség és 35.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, valamint ezen összeg 2009. április 7-től számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[15] Álláspontja szerint a szolgálati jogviszonyának megszüntetésére olyan balesetből eredő állapot, illetve betegségek miatti egészségkárosodás adott alapot, amely összefügg a szolgálati kötelezésekkel vagy - ha már ezek korábban is megvoltak - a szolgálat sajátosságaival összefüggésben jelentősen súlyosbodtak. Az egészségügyi alkalmatlanságát a 2006. szeptember 20-án elszenvedett vállsérülése, a nyelvtanfolyammal összefüggő stresszhelyzet és az elégtelen üzemorvosi ellátás, a kezelés elégtelensége okozta.

[16] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az első-és másodfokú bíróság ítélete

[17] A Fővárosi Törvényszék a 3.M.70.110/2020/180. szám alatt kiegészített 3.M. 70.110/2020/168. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és az név14 Vezetője számú6 sz. határozatának indokolását megváltoztatta. Kötelezte a felperest 1.391.433 elsőfokú és 695.717 forint másodfokú perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a perrel felmerült szakértői és tanúdíjat, valamint a felperes képviselőjében eljáró pártfogó ügyvéd díját az állam viseli, további az eljárással felmerült kereseti és 2.500.000 forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

[18] Döntését a perbeli időszakban hatályos a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: régi Hszt.) 12. § (1), (2) és (4) bekezdésére, 162. § (1)-(3) bekezdésére, 163. § (1) bekezdésére, 164. § (1)-(3) bekezdésére, 165. §-ára, 166. § (1)-(5) bekezdésére, 167. §-ára, 170. §-ára, 171. § (1) bekezdésére, a Legfelsőbb Bíróság MK 30. számú állásfoglalására és a munkáltatónak a

munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. (VI. 25.) KMK véleményre alapította.

[19] Rögzítette, a perben a felperes volt köteles bizonyítani egészségügyi problémáinak típusait, azoknak szolgálati viszonyával való összefüggését és azt, hogy mindezek vezettek az egészségügyi alkalmatlanságához, ebből következően a peresített jövedelemkieséséhez és költségeihez. Az okozati összefüggés fennállásának név8 igazságügyi orvosszakértőt rendelte ki, míg a név9 szakvéleményét – kompetencia hiányában - csak egyéb okiratként vette figyelembe.

[20] Megállapította, a 2006. szeptember 20-án a felperes vállát érintő – elesés miatt szerzett – sérülése szolgálati feladat teljesítésével történő összefüggését a tanúvallomások alátámasztották, ugyanakkor név8 szakértő szakvéleménye és a név9 által tett megállapítások szerint az 2007 március végére maradványtünet és %-ban kifejezhető egészségkárosodás hátrahagyása nélkül gyógyult. A szakértői vélemény értelmében a felperes által hivatkozott egyéb betegségek - a lúdtalp, keresztcsonti gerincszakasz részleges gerinchasadéka, nyaki gerinchajlat elsimultsága, a háti-ágyéki gerincátmenet csavarodásos kis fokú görbülete, a veseállomány tisztája, jobb oldalon orrsövényferdülés, következményes idült melléküreg gyulladás, idült garatmandula gyulladás - szolgálatteljesítéssel való összefüggése nem állapítható meg, amit megerősített a név9 nyilatkozata is.

[21] A nyelvvizsga tanfolyammal összefüggésben rámutatott arra, hogy a felperes saját nyilatkozata szerint sem kötelezte az alperes a nyelvtanfolyam elvégzésére, vezénylése pedig nem külső kényszerítő körülménynek minősült, hanem annak megoldására szolgált, hogy a Hszt. jogrendszerén belül megvalósíthatóvá váljon a részvétele. A meghallgatott tanúk megerősítették, önként jelentkeztek a tanfolyamra, ahogy azt a körülményt is, annak megszakítására az őszi zavargások miatt került sor. A nyelvtanfolyam minőségével kapcsolatos felperesi kifogások körében megállapította, hogy a csoport tudása nem volt homogén, nem volt mindig megfelelő a tanár stílusa, illetve a felperesről a társai tudták, hogy stresszel a nyelvvizsga miatt, ugyanakkor azt nem tudta bizonyítani, hogy a problémáit jelezte a munkáltató felé. A tanúvallomások egybehangzóan azt sem igazolták, hogy visszafizetési kötelezettség terhelte volna a résztvevőket sikertelen nyelvvizsga esetén, mivel tanulmányi szerződést a felperes és kollégái nem kötöttek az alperessel, azzal együtt, hogy a tanúk a felperessel egyezően egyébként is sikeres nyelvvizsgát tettek.

[22] A felperes másodállására vonatkozó hivatkozásai körében annak tulajdonított jelentőséget, hogy a felperes a név7 Szakszolgálati és Koordinációs Főosztály szervezésében a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központban 2006. november 11. és 2007. február 2. között hét alkalommal teljesített 12 órás szolgálatot az alperes engedélye alapján, amit a felperes önként vállalt és nem alperes érdekkörében kellett elvégeznie.

[23] Az üzemorvosi hiányosságok kapcsán a felperes azon állításának tisztázására, miszerint egészségi, pszichés állapotát negatívan befolyásolta az üzemorvos eljárása, a név10.-t (eljáró szakértő: név11) rendelte ki. A szakértő az orvosi iratok alapján arra a következtetésre jutott, hogy az üzemorvos eljárása nem volt hiányos, ellenben rendkívül alaposan és részletesen vezette a felperes kórtörténetét az egészségügyi kartonokban. A szakvélemény nem támasztotta alá azt a felperesi vélelmet sem, hogy az üzemorvos a táppénz mellőzésével nem biztosított kellő időt a felépülésére és nem megfelelően választotta meg kezelési módokat, figyelemmel arra, hogy a szakorvos által előírt terápiát más, nem szakorvos végzettségű orvos nem bírálhatja felül. A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 3. § (6) bekezdésére utalva a szakértő rögzítette, hogy a foglalkoztathatóság véleményezése nem terjed ki a munkaképesség-változás mértékének, a rokkantság fokának meghatározására, valamint a szellemi képesség és az elmeállapot véleményezésére, tehát az elmeállapot

megítélése kapcsán az üzemorvos önállóan nem dönthet, csak pszichiáter szakorvos véleménye alapján járhat el.

[24] A felperes pszichés megbetegedésének vizsgálatát végző név⁸ és az általa bevont szakértők: név¹² pszichológus szakértő és név¹³ pszichiáter szakértő személyes vizsgálaton és a szakvéleményben felsorolt orvosi iratokon alapuló szakvéleménye és kiegészítő szakvéleményét vette alapul, amelynek megállapítása szerint a felperes pszichiátriai részegészségkárosodását, ami egyben össz-szervezeti egészségkárosodását is jelenti, a felperes egészségügyi alkalmatlanságának megállapítása során jelentősen alulértékelték, annak helyes mértéke 61%, amely 2008. február 21-től véleményezhető. Ez az egészségkárosodás 2007. év folyamán kialakult vagy végállapot hiányában még nem volt megállapítható. A kevert szorongásos és depressziós zavar kialakulásában több (biológiai, pszichológiai) tényező is szerepet játszhat és a jelen ügy tényállásában részletezett esetben (egy konkrét feladat megszakításának, nyelvvizsgára felkészülés, elhelyezési körülmények a tömegszálláson, pihenés biztosításának elmaradása), amely sérülést követő állapotban és tartósan éri a személyt, alkalmas a kevert szorongásos és depresszív zavar, illetve a szomatizációs zavar kialakítására az ezt megalapozó személyiségjellemzők mellett azzal, hogy a perbeli releváns időszak kétségtől jelentős élethelyzeti stresszorai, a felperes személyiség szerkezete és nagy valószínűséggel meglévő bizonyos genetikai tényezők fennállta együttesen vezetett a lelki egészségének dekompenzálódásához. A szakvélemény szerint ezen faktorok közötti arány meghatározása természettudományosan nem lehetséges.

[25] név¹² szakértő elmondta – mely véleményével a bevont szakértők is egyetértettek –, a felperes már az alkalmazását megelőzően is bírt ezekkel a premorbid személyiségi jegyekkel, amelyek eltértek az átlagostól (132. számú jegyzőkönyv 3. oldal 3. bekezdés) és az elvégzett és becsatolt vizsgálatok alapján levont következtetése szerint a felperes súlyos fokú pszichés károsodásai nem a 2006-os év után jöttek létre, hanem álláspontja szerint a jogviszonyát megelőzően is fennálltak (144. számú jegyzőkönyv 8. oldal).

[26] Mindezt erősítette név¹³ szakértő tárgyaláson tett nyilatkozata, mely szerint a pszichés egészségkárosodása elsődlegesen és túlnyomó részt a premorbid tényezőkből áll, azaz ezek a felperes személyiségének fő faktorai, és csak másodlagosan és enyhe fokban a stresszfaktorok, amelyek alatt nem csak a munkáltatónál ért stresszfaktor kell érteni, hanem minden stresszfaktort, ami abban az időszakban érte, amelynek százalékos megoszlását a szakértő meghatározni nem tudta (144. számú jegyzőkönyv. 20. oldal).

[27] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a régi Hszt. 162. § (1) bekezdése, és 163. §-a alapján a vagyoni kárigények alátámasztásához a felperesnek azt az oksági láncolatot kellett bizonyítania, hogy a szolgálati viszonyával összefüggő körülmények okán egészségkárosodás érte, amely egészségi alkalmatlanságát és ezáltal a jogviszonya megszüntetését eredményezte, és emiatt jövedelemkiesésben álló kárai keletkeztek. A felperes által állított egészségkárosító körülmények vonatkozásában külön-külön vizsgálta az oksági lánc fennálltát.

[28] Megállapította, hogy a különféle fizikális megbetegedései fennállását a felperes igazolta, azonban a szakértő nem támasztotta alá ezek szolgálati kötelmekkel való összefüggését, illetve azt, hogy azok kifejezhető egészségkárosodás hátrahagyásával gyógyultak. A vállsérülés megbetegedésnek szolgálati kötelmekkel való összefüggése bizonyítást nyert, azonban a szakértő még a valószínűség szintjén sem támasztotta alá, hogy ez oki szerepet játszott egészségi alkalmatlanságának kialakulásában, mivel az maradványtünet nélkül gyógyult. A nyelvvizsga esetében rögzítette, hogy az oksági lánc első eleme is hiányzik, mivel a felperes nem bizonyította, hogy kötelezték a tanfolyamon való részvételre, illetve azt sem, hogy visszafizetési kötelezettsége állt volna fenn. Azt elfogadta, hogy a tanfolyamon felmerült problémákat a felperes stresszként élte meg, azonban aggályait nem hozta a munkáltató tudomására, így a vétkesség az alperes részéről fel sem merülhetett.

[29] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az üzemorvosi vizsgálatok jogszabályoknak való megfelelésségét a szakértői megállapítások alátámasztották.

[30] A perben csatolt igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint a felperes pszichés megbetegedése túlnyomóan, azaz minimum 51%-ban permorbid tényezőkön alapul, 1%-ban genetikai, a fennmaradó rész pedig a felperest a munkáltatónál és a magánéletben ért stresszhelyzetek eredménye. A szakértői vélemény azonban arra is kitért, hogy a stresszhelyzettel összefüggő egészségkárosodás mértéke, azon belül a munkáltatónál elszenvedett stresszhelyzet mértéke szakértői módszerrel nem állapítható meg. Nem fogadta el a felperes módszertanilag alá nem támasztott érvelését, miszerint esetében korábban pszichés megbetegedést nem diagnosztizáltak, így az csak a szolgálati viszonya alatt alakulhatott ki.

[31] Rámutatott arra, hogy az irányadó bírói gyakorlat szerint, amennyiben az igazságügyi szakértői vélemény alapján természettudományos módszerrel nem állapítható meg, hogy milyen százalékos mértékben hatott közre a munkáltató a megbetegedésben, a közrehatást, a részoki összefüggés mértékét a bíróság mérlegeléssel állapítja meg. (EBH2008.1803.). Úgy foglalt állást, hogy a felperesnél jelentkező tünetekkel meghatározható pszichiátriai betegségek tekintetében sem a szakértői leírások, sem felperes elmondása alapján nem lehet olyan következtetést levonni, hogy a felperes ezen betegségei szolgálati kötelemekkel összefüggő feladatellátással kapcsolatban keletkeztek. A felperes által hivatkozott hatások, események, stresszhelyzetek nem elégséges súlyosságúak, mértékűek ahhoz, hogy nála, mint a korábban folyamatosan alkalmasnak véleményezett, kiválóan funkcionáló hivatásos rendőrnél észlelt jelenlegi állapotot idézzék elő. Nem vitatottan a felperesnél kialakult egy elhúzódó és a személyiség tartós regressziójával járó állapot, de megalapozottan nem állapítható meg, hogy mindez szolgálati kötelemekkel összefüggő feladatellátással kapcsolatosan jött létre. A körülmények mérlegelésével azt is megállapította, hogy a megjelölt események kapcsán létrejött egészségkárosodás nem éri el a 12%-os mértéket.

[32] Ez utóbbi esetben az alperes felelőssége csak vétkesség esetén állna fenn, figyelemmel a régi Hszt. 164. § (1)-(3) bekezdéseire, az alperes azonban nem tekinthető vétkesnek sem a nyelvtanfolyam következményei vonatkozásában, mivel arra a felperes önként jelentkezett, problémáit az alperes felé nem jelezte és az üzemorvosi vizsgálatok kapcsán sem, mivel abban a szakértő hiányosságot, hibát nem állapított meg. A kártérítés pozitív feltételei fennálltnak hiányában nem vonta értékelés alá az alperes általi esetleges mentesülési kört.

[33] A nem vagyoni kártérítési igény kapcsán kifejtette, hogy a felperes sikerrel nem bizonyította, hogy a szolgálati kötelemekkel függ össze egészségének sérelme, továbbá az egészséges és biztonságos szolgálatteljesítés feltételeit az alperes elmulasztotta biztosítani, ahogy azt sem, hogy az alkalmatlanságát, azaz munkához való jogának sérelmét az alperessel fennálló szolgálati jogviszonyából fakadó körülmények, betegségek okozták volna. A felperes nem igazolta az üzemorvosi vizsgálatok nem megfelelésségét, így azt már nem kellett vizsgálnia, hogy mindez egészségsérelmet okozott-e a felperesnél. A felperes nem állított és nem is bizonyított olyan tényeket, amelyek szerint az alperes magatartása a társadalomhoz való kapcsolódását elnehezítette. Mivel a szakértő az egészségkárosodást nem a szolgálati kötelemekkel összefüggésben állapította meg, ily módon a nem vagyoni hátrányok nem igazoltak.

[34] Ugyanakkor a perben sérelmezett számú5 számú, 2013. július 7-én kelt alperesi határozat indokolási részét megváltoztatta, mivel azt az alperes helytelen indokokra alapította. A felperes igénye ugyanis nem évült el ezért az alperesnek érdemben kellett volna az igényt elutasítani.

[35] A felperes fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2.Mf.31.133/2024/5. sz. ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét nem fellebbezett részében nem érintette, a per főtárgya, az eljárási költségek, az illeték tekintetében helybenhagyta, a felperes által fizetendő perköltség összegét részben megváltoztatta és 1.695.717 forintba leszállította, továbbá megállapította, hogy az elsőfokú eljárásban 100%-ban pervesztes felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának viselésére a felperes köteles. Kötelezte a felperest 25.000 forint másodfokú perköltség megfizetésére, megállapítva, hogy a felperes a másodfokú eljárásban 100%-ban pervesztes lett, a pártfogó ügyvédi díj viselésére a felperes köteles.

[36] A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy annak a körülménynek az eldöntéséhez, hogy a felperesnek a hivatásos szolgálatra való alkalmatlanságát mi okozta, különleges szakértelemre volt szükség, ezért az elsőfokú bíróság a régi Pp. 177. § (1) bekezdése alapján helyesen járt el, amikor ennek tisztázására orvosszakértőt rendelt ki. Az elsőfokú eljárásban beszerzett és irányadónak vehető orvosszakértői vélemény – a név8, név12 és név13 egyesített igazságügyi orvos-, pszichiáter- és pszichológus szakértői vélemény – és annak kiegészítése alapján megállapítható volt, hogy a felperes által a perben hivatkozott megbetegedések sorsszerű betegségek. A bal váll zúzódása és ínrandulás miatti vállövi rotátorrendszer átmeneti károsodása megbetegedés a 2007. március 28-ai orvosi iratok szerint maradványtünet nélkül gyógyult. Ezeknek a betegségeknek tehát az alkalmatlanság tekintetében nem volt jelentősége, annak megállapításához a felperes pszichés megbetegedése, a 2008. április 4-én megállapított ún. nem meghatározott skizofrénia betegsége vezetett, amely a szakértői vélemény szerint ténylegesen 2008. február 21-től okozott 61%-os össz-szervezeti egészségkárosodást.

[37] A szakértői vélemény szerint azonban a felperes pszichés egészségi állapotának alakulásában személyiségének premorbid jellemzői, a genetikai tényezők és a stresszfaktorok játszottak szerepet oly módon, hogy elsődlegesen a személyiségbeli premorbid diszpozíciók voltak meghatározóak és legfeljebb enyhe fokban a stresszfaktorok, amely alatt a mindennapi élet valamennyi területén jelentkező stresszfaktort kell érteni. Mindezt alátámasztja a szakértők azon kiemelése, hogy az 1998. január 21-én készült pszichológiai tesztek eredményei megmutatták a felperes alacsony megküzdőképességét, a gyenge emocionális és érzelmi terhelhetőségét. A lassú és folyamatos dekompenzáció a 2004. évi pszichológiai tesztek eredményei szerint már egy markánsodó patológiás fejlődésmenetet mutatott. Ezen folyamat során a 2006. decemberi második mandulaműtétet követően jelentkeztek a felperesnek a szokatlan, majd egyre bizarabb, szerteágazó testi panaszai, amelyek feszült, elkeseredett, emocionálisan labilis állapotot okoztak, ezek az ún. pszomatomorf-rendellenességek, amelyek miatt indokoltnak tartották a felperes pszichiátriai osztályra való beutalását, majd végül 2008 áprilisában állapították meg a skizofrénia megbetegedését.

[38] A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy a bírói mérlegelés a kár és a károkozó magatartás közötti okozati összefüggést illetően alapvetően az adekvát kauzalitás tanát követi. E szerint a károkozó csak azon károkért vonható felelősségre, amely magatartásának rendszerinti következménye, amely egy adott károkozó magatartás szokásos következményeként várható. Annak eldöntése, hogy a felperes hivatásos szolgálatra való alkalmatlanságát eredményező megbetegedése az alperes tevékenységéhez kapcsolható károsító körülményből ered-e és ezek között kimutatható-e olyan oksági kapcsolat, amely determinálta az alperes jogi felelőssége körébe eső állapot kialakulását, vagy ez érdemben nem változtatott a felperes pszichés megbetegedésének kialakulásán orvosszakértői kompetenciába tartozott.

[39] Az orvosszakértői vélemény állást foglalt és aggálytalanul tisztázta, hogy a felperes megbetegedése a fentebb részletezettek szerint három részből adódott össze. Túlnyomórészt személyiségstruktúrából ered, és csak másodlagosan, legfeljebb enyhe fokban

stresszfaktorokkal magyarázható, amelynek még kisebb részei a szolgálati kötelmekkel kapcsolatos stressz. A szakértői vélemény nem jelölt meg olyan körülményt, hogy az alperes felelősségi körébe eső ok önmagában alkalmas lett volna a teljes tünetegyüttes kiváltására és azt sem, hogy az alperes tevékenységéhez kapcsolódó károsító körülmény (munkahelyi stresszfaktor) determinálta volna az alperes jogi felelőssége körébe eső állapot kialakulását, ellenben egyértelműen állást foglalt abban, hogy meghatározóan a felperes személyiségszerkezetéből adódik a pszichés megbetegedése. A szakértők szerint a munkahelyi stressz nem érte el azt a szintet, amely kóros lelki tünetképződéshez vezetett volna, továbbá nem merült fel az sem, hogy a felpereséhez hasonló stresszt elszenvedő társai között a jelen per szempontjából releváns életszakaszban a felpereséhez akárcsak hasonló mértékű lelki dekompenzációk, kórképek előfordultak volna.

[40] A kirendelt szakértők kifejtették, a szolgálati kötelmekkel összefüggő stressz csak elenyésző részt képez a teljes tünetegyüttes kialakulásában, így a régi Hszt. 164. § (1) bekezdés a) pontja alapján az alperesi felelősség nem volt megállapítható. A régi Hszt. 164. § (1) bekezdés b) pont szerinti felelősségi alakzat feltételei szintén hiányoztak, hiszen jelen esetben nem egy már meglévő betegség súlyosbodott a szolgálati kötelem alatt, hanem a szolgálati idő alatt fokozatosan alakult ki a felperes pszichés károsodása. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a régi Hszt. 164. § (3) bekezdése sem volt alkalmazható, mivel az (1) bekezdésben meghatározott, szolgálat teljesítésével össze nem függő megbetegedés folytán keletkezett, az alperes vétkességén alapuló károkért fennálló felelősségről rendelkezik, amely a törvény indokolása szerint az 1965. január 1-je előtt bekövetkezett balesetből, illetve szolgálati megbetegedésből eredő kártérítési követelésekre vonatkozik.

[41] Az orvosszakértői vélemény aggálytalanul és ellentmondásmentesen állapította meg, hogy a felperes pszichés megbetegedésen alapuló egészségügyi alkalmatlanságának nem az alperes tevékenységi körébe eső magatartás volt a kiváltó oka. Mindezek miatt nem volt jelentősége részletezni a szolgálati kötelmekkel összefüggő stresszfaktorokat és a tekintetben az alperes eljárását vizsgálni.

[42] A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság által kirendelt szakértőhöz a felek kérdéseket intézhettek, a szakértői vélemény kiegészítésre is került, a szakértők szóban is meghallgatásra kerültek, ezért azok nem voltak hiányosak önmagukkal, a bizonyított tényekkel ellentétesek és további kiegészítést sem igényeltek. A foglalkozásegészségügyi kérdések tisztázása körében kirendelt szakértő ugyancsak ellentmondásmentesen állapította meg, hogy az üzemorvos eljárásában hiányosság nem volt, az a szakmai szempontoknak, terápiás előírásoknak teljesszűken megfelelt.

[43] A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes jelen perbeli igényérvényesítését elindító szolgálati panasza és ennek folytán előterjesztett keresete a jogviszonya megszüntetéséhez vezető egészségkárosodásának a szolgálati kötelmekkel való összefüggése miatt keletkezett vagyoni károk és az alkalmatlanságot eredményező megbetegedésével összefüggésben élete elnehezülése okán a személyhez fűződő jogainak megsértése miatti nem vagyoni károk érvényesítésére vonatkozott. Ezt meghaladóan a vagyoni és nem vagyoni kártérítést megalapozó körülmények vizsgálatára már nem volt jogszerű lehetőség. Nem találta megalapozottnak az általános kártérítés megfizetésére való kötelezés körében előadott felperesi érvelést sem, mivel az a kár mértékének meghatározásához tartozó kisegítő jellegű szabály.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

[44] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását, másodlagosan a jogerős ítélet elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására történő utasítását kérte. Felülvizsgálati kérelmével egyidejűleg a régi Pp. 114. §-a alapján az eljárás szabálytalanságát is kifogásolta. Kérte továbbá, hogy a Kúria kötelezze az alperest a felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltsége megfizetésére.

[45] A felperes álláspontja szerint az eljáró bíróságok ítéletei sértik a régi Pp. 2. § (1) bekezdés, 3. § (2) és (3) bekezdés, 50. § (1) bekezdés, 79. § (1) bekezdés 113. §, 152. §, 166. § (1) bekezdés, 180. §, 183. §, 206. § és 224. § (3) bekezdéseinek rendelkezéseit, továbbá a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 8. § (2) bekezdésének, 12. § (1), (2) és (4) bekezdéseinek, 47. § (1) bekezdésének, 56. § (5) bekezdésének, 67. §, 75. §, 93. §, a 162. § (1), (2) és (3) bekezdéseinek, a 163. § (1), (2) és (3) bekezdésének, a 164. § (1), (2), (3) és (4) bekezdéseinek, a 165. §-ának, a 166. § (1) – (5) bekezdéseinek, a 167. §-ának, a 170. §-ának, a 171. § (1), (2) és (3) bekezdéseinek, 178. §, 179. §, 180. § rendelkezéseit, valamint a Kúria MK 29., és 30. sz. állásfoglalásának, és az 1/2018. sz. KMK véleményének rendelkezéseit, az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikkét, XXVIII. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (7) bekezdését, továbbá az alábbi hivatkozott jogszabályokat: Legfelsőbb Bíróság Pk. 49. számú határozata, 1971. évi 10. sz. törvény erejű rendelet 4. paragrafus, 9. pontja. 23/1997. (III.19.) BM rendelet (Hszt rendelet), 1992. évi Mt. (rég) 174. §, 177-184. §, 1993. évi XCIII. Törvény a munkavédelemről (továbbiakban Mvt.), 49. § (1) bekezdése b), d) pontja, Mvt. 50/A. §, Mvt. 54.§ (1) d) pontja, 54. § (7) bekezdés e) pontja, Mvt. 58. § (2) bekezdése, 64. § (1) bekezdése, Mvt. 87. § 1/H., 21/2000 (VIII.23.) BM-IM-TNM együttes rendelet 14. § (3), (7), (8) és (9) bekezdése, 16. §, 17. §, 23. § (2) bekezdése, 27. § (2) bekezdése, 29. §, 32. §, 42. § (1) bekezdése, 70/2011.(XII.30.) BM. rendelet 21-28. §. 2013. évi CLXXVII. tv. 8. § (2) bekezdés, régi Ptk. 49. § (4) bekezdése, 75. § (3) bekezdése, 76. §, 84. § (1) bekezdés, 339. § (1) bekezdése, 345. § (1) bekezdése, 346. § (2) bekezdése, 355. §, 356. § (2) bekezdése, 357. § (3) bekezdése, 359. §, 2013.évi V. törvény Ptk.(új) 17. § (1) bekezdése. 1997.évi CLIV. Törvény az egészségügyről 13.§ (4) bekezdés, 24. §, 53.§ b) pontja, 103. § (4) bekezdése, 2015. évi CXXIII. Törvény az egészségügyi alapellátásról 17. § (1) bekezdése, 31/2008. (XII.31.) IRM rendelet 16/A. § (1) bekezdés a) és e) pontjai, 3/2012. (OT.12.) név14 intézkedés 138., 139. pontja. A jogi segítségnyújtásról szóló 2003.évi LXXX. Törvény (Jstv.) 12. § a) pontja, 13. §, 5/1993. (XII.26.) Műm rendelet 57. §, 2016. évi CL. törvény Ákr. 28. §, 47. § (1) bekezdése, 7/2012. (II.14.) NEFMI rendelet 1.5. táblázata, 3. § (2) c) pont, 60/2003. (X.20.) EszCsM rendelet, 230/2008. (IX.12.) Kormány rendelet, 1105/2006. (XI.6.) Kormány határozat, 2016. évi XXIX. törvény (Szaktv.) 47. § (4) bekezdés a) pontja, 1997. évi LXXXI. Törvény 252/2003 (XII.23.) Kormány rendelet, 9/1997.(II.12.) BM. rendelet 26.§ (3) bekezdése, 33/1998. (VI.24.) NM rendelet 2. § (2) bekezdés g) pontja, 3. § (6) bekezdése, 2012.évi LXXXVI. Törvény az Mt. 2012.évi I. Törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti rendelkezésekről szóló törvénymódosításokról 10. §, 2011. évi CXCL. (Mmtv.) Törvény 2. § (1) bekezdése, 9/2006. (II.27.) IM rendelet 2. számú mellékletének 17. pontja, 1997.évi LXXXIII. Törvény (Ebtv) 14. § (2) bekezdés a) pontja, 46.§ (1) bekezdés a) pontja, 33/1997. IM-BM-TNM együttes rendelet 4. §, 14. §, 16. §, 17. §, 36. §, 37. §, 40. §, 2005.évi XLII. Törvény az igazságügyi szakértői tevékenységről 13. § (4) d) pontja, valamint a 31/2008 (XII.31.) IRM rendelet az igazságügyi szakértők működéséről 9. § (2) bekezdésének rendelkezéseit.

[46] A felperes a felülvizsgálati kérelmében túlnyomórészt az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását kifogásolta, annak egyes bekezdéseiben foglalt megállapításokra tett részletes észrevételt és ezzel párhuzamosan a perben tett nyilatkozataira, beadványaira és a szakértői véleményekben foglaltakra utalt.

[47] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a 2006. szeptember 20-ai éjszakai intézkedés során történt vállrándulását annak ellenére, hogy pszichés egészségkárosodása és a baleset közötti okozati összefüggés fennáll. E körben rámutatott arra is, hogy az alperes a Hszt.67. §-ban foglalt kötelezettsége ellenére a 2006. évi események során nem biztosította az egészséges és biztonságos munkafeltételeket, a szükséges védőfelszereléseket, amelyet az alperes sem vitatott. Értékelés nélkül maradt az is, hogy a szolgálati balesetének kivizsgálása a megfelelő eljárásrend mellett nem történt meg, ezért igényérvényesítési joga sérült, ahogy azt a Kúria az Mfv.II.10.528/2015/5. számú ítéletével is megállapította. Álláspontja szerint ezzel az alperes a bizonyítást megnehezítette számára, amely önálló jogsérelemként is alapot adhat a kártérítésre. Az ORSZI-vizsgálatokat késve, a 21/2000. (VIII. 23.) BM-IM-TNM együttes rendelet 27. § (2) bekezdésében meghatározott határidőt túllépve folytatták le. További jogsértést jelentett az is, hogy 2009.03.12-én új ORSZI-FÜV eljárást kezdeményeztek, az egészségügyi törzskönyv adatai szerint, amit az üzemorvos nem folytatott le és a 2009. májusi felülvizsgálatra sem hívták be.

[48] Érvelése szerint az alperes az Mvt. 49. § (1) bekezdésének d) pontját megsértve foglalkoztatta, holott a szolgálat ellátására alkalmatlan volt. A szakértői vélemény alapján az alkalmatlanság miatt keresőképtelennek kellett volna nyilvánítani a perbeli események idején is. név8 szakértő már 2006. előtt pszichológiai alkalmatlanságot állapított meg, ami az alperesi munkáltató megnevezés Egészségügyi és Pszichológiai Osztály vétkességét igazolja, miután a Hszt. 67. §-a alapján nem mérték fel megfelelően egészségi állapotát a soros pszichológiai vizsgálatok során.

[49] Állította, hogy a munkáltató az Mvt. 54. § (1) bekezdés d) pontját megsértve fokozott pszichoszociális kockázatot teremtett, fokozott pszichés munkakörben alkalmazta mind a fő-, mind a mellékállásában. Ezek a stresszfactorok fokozhatták a lelki terhelését, amelyek ráarakódva az alapszemélyiség-szerkezetre hozzájárult a pszichés folyamat előrehaladásához, dekompenzálásához. A kirendelt szakértők szerint már a 2004. évi vizsgálatokor láthatóak voltak a skizoid jegyek az általa készített farajzon, így a premorbid személyiségjegyek alapján az alperest a Hszt. 164. § (3) bekezdése alapján az előreláthatóság miatt felelősség terheli, mivel mint sérülékeny csoportba tartozó személyt nem is alkalmazhatta volna.

[50] A felperes álláspontja szerint rá, mint rendvédelmi szervek volt hivatásos állományú tagjára nem vonatkozik a 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet, ezért a szakvéleményben ennek 3. § (6) bekezdésére történő hivatkozása is jogszabálysértő. A felperes által beszerzett két foglalkozás-orvostani szakértői vélemény egymással ellentétes, név11 szakvéleményében hivatkozott 21/2000. (VIII. 23.) BM-IM-TNM rendelet 14. § (7) bekezdésének szakértői jogszabály értelmezése pedig nem felel meg a rendelet 27. § (2) bekezdésének.

[51] Az angol nyelvtanfolyamon történő részvételt bizonyítottan stresszként élte meg, amelynek pszichiátriai megbetegedésével való összefüggését név8 szakértő az alapszakvélemény 12. pontjában megállapította, ami alapot ad a kártérítésre. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben a nyelvtanfolyamra parancs útján vezényelték, így az elsőfokú ítélet [26] bekezdésében írt azon megállapítás, hogy őt kiválasztották majd elfogadta a felkérést az előadott tényekkel és a vezénylésen szereplő Hszt. 49. § (1) bekezdésével ellentétes.

[52] A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában iratellenesen, a szakvéleményben foglaltakkal ellentétesen állapította meg, hogy az

egészségkárosodása nem állt összefüggésben a szolgálati kötelmekkel. Szomatizációs panaszai és szorongásos depresszív zavarai a 2006. decemberi mandulaműtétet követően jelentkeztek, a kórismét pedig 2007. április 18-án rögzítették azzal, hogy panaszai kb. fél éve kezdődtek. A perbeli eseménysor előtti munkahelyi stresszek nem érték el azt a szintet, amely kóros lelki tünetképződéshez vezetett volna. Az alapszakvélemény 12. kérdésre adott válasza is megerősítette, a pszichiátriai betegsége szolgálattal való összefüggését, amely már szakorvosi dokumentációkban és az ORSZI I. és II. fokú bizottság szakvéleményeiben is szerepeltek és közrehatottak a 61%-os össz-szervezeti egészségkárosodás kialakulásában.

[53] Az első- és másodfokú bíróság ítélete tévesen állapította meg, hogy az alperes a Hszt. 164. § (1)-(3) bekezdései alapján a szolgálattal összefüggő egészségkárosodásért csak vétkessége esetén felel.

[54] Fellebbezésében az orvosszakértői véleményekkel alátámasztottan részletezte, hogy munkáját el tudta látni, keresetveszteség a hivatásos állományidő alatt nem érte, ugyanakkor az MK 30. számú állásfoglalása alapján az alperes vétkes, a felperes keresetvesztesége, életének, testi épségének, egészségének, a munkaviszonnyal összefüggésben történt megsértése folytán a teljes kárért felel.

[55] A jogerős ítélet indokolásában jogi tévedés a régi Hszt. 164. § (3) bekezdésének magyarázata, mert az teljes mértékben ellentmond a régi Hszt. 178. §-ának. A 2009. április 15-ig fennálló szolgálati viszonya alatt a régi Hszt. 178. §-a az irányadó, mert megbetegedése 1965. után következett be.

[56] A régi Hszt. 164. § (3) bekezdése a szolgálat teljesítésével össze nem függő megbetegedés folytán keletkezett, alperes vétkességén alapuló károkra vonatkozik, amely nem azonos a régi Hszt. 178. §-ában foglaltakkal. A felperes 2009. április 15-ig tartó hivatásos állományideje alatt a régi Hszt. 178. §-ára figyelemmel a 2006. évi szolgálati balesete és megbetegedése 1965. után következett be értelemszerűen, ezért az általa hivatkozott rendelkezés az irányadó.

[57] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a jogalap tekintetében a régi Hszt. 164. § (1)-(4) bekezdéseit jogszabálysértően vizsgálta. A betegség kialakulásáért felelős faktorok esetén a természettudományos módszerrel meg nem határozható %-os mértékét vette figyelembe, és nem a kialakult betegségét, amely 61%-os össz-szervezeti egészségkárosodást okozott, illetve állapotát súlyosbította. Kifogásolta, hogy a szakértők nem határozták meg az összeszervezeti egészségkárosodáson belül az egyes betegségek %-os megoszlását és azt is, hogy név8 a stresszfaktort enyhe fokban jelölte. Állította, hogy a vitatott időszakban külvilágból érkező stressz meglelte nem bizonyított. A bíróságok az alperes felróható magatartását a régi Hszt. 163. § (2) bekezdése alapján nem vizsgálták, a régi Hszt. 162. § (2) bekezdése szerinti működési kört nem értékelték. Álláspontja szerint az alperes a régi Hszt. 163. § (2) bekezdése alapján felel, vétkes a fegyveres szerv feladatainak ellátásával összefüggő magatartása miatt, a pszichés kockázat, a betegség és az ebből adódó alkalmatlanság előreláthatóságának és a kialakult károk tekintetében, amit az alperes sem vitatott. A másodfokú bíróságnak a régi Hszt. 164. § (1)-(4) bekezdéseiben téves jogszabály-értelmezése miatt a régi Hszt. 164. § (3) bekezdésének vizsgálatára nem került sor. A hivatkozott jogszabálysértések miatt már nem volt fellebbezési lehetősége, így a sérült az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. Cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz és a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga.

[58] A szolgálattal összefüggő kár bekövetkezését igazolta, ezért a munkáltató a régi Hszt. 171. § (2) bekezdése alapján a teljes kárért felel az általános kártérítés keretében is. A fellebbezésében részletesen kidolgozta a személyiségi jogsérelmeit, amelyek jogalapot adtak volna a nem vagyoni kártérítésre. E körben hivatkozott a régi Ptk. 359. §-ára, a Legfelsőbb Bíróság PK 49. számú állásfoglalására, továbbá a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V.

törvény hatályba lépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVIII. törvény 8. § (2) bekezdésére.

[59] A felperes hangsúlyozta, hogy az ORSZI I. fokú szakvéleményében megállapított 35%-os össz-szervezeti egészségkárosodás alapját képező kevert szorongásos depresszió és szomatizációs zavar is elegendő volt a FÜV bizottság szerint az alkalmatlanság megállapításához. név8 szakvéleménye alapján a szakvélemény 61%-ban rögzítette az egészségkárosodás mértékét, ugyanakkor azon belül nem határolta el, melyik betegségek milyen százalékot képeznek az össz-szervezeti egészségkárosodáson belül. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet [59] bekezdésében és a másodfokú ítélet [23] bekezdésében írt megállapítás, amely szerint már korábban is fennálltak a panaszai, iratellenes. A jogerős ítélet [73] bekezdése név8 alapszakvélemény 8. kérdésre adott válaszát hiányosan, pontatlanul idézte, így az más értelmet kapott. Iratellenes az megállapítás az indokolás [74] bekezdésében – és ellentétes az ítélet [71] bekezdésével – hogy nem egy már meglévő betegség súlyosbodott a szolgálati kötelem alatt, hanem a szolgálati idő alatt fokozatosan alakult ki a pszichés károsodása, amely megállapítását a szakértő nem részletezte. E körben hangsúlyozta, hogy a munkáltató az 1998-as és 2004. évi soros alkalmassági vizsgálatok során nem tartotta szükségesnek a pszichiátriai vizsgálatát vagy az orvosi beavatkozást.

[60] A felperes azt is sérelmezte, hogy a bíróság a munkaegészségügyi szakértőként eljáró név11t nem hallgatta meg. A második szakértői meghallgatáson a perviteli képesség bejelentése miatt nem tudta megvitatni a szakértőkkel a kérdéseket, a szakértői meghallgatás félbeszakadt és ezt követően ismételtsre nem került sor.

[61] A kiegészítő szakvélemény szerint a 2001. évi alkalmas minősítésű soros pszichológiai vizsgálatokat az alkalmasság tekintetében a szakértők nem vitatták, így ezek az oksági láncolatot megszakítják az 1998. évi és 2004. évi vizsgálatok között. Álláspontja szerint esetében – 2006-2007. évben több igazolt eseménnyel igazolt – folyamatos károkozás történt, amely hosszabb időn keresztül fennállt, így hozzájárultak a károsodáshoz vezető okfolyamathoz. E körben utalt a régi Mt. 174. §-ában foglaltakra, amely a munkáltató objektív felelősségét rögzíti.

[62] A felperes érvelése szerint a régi Hszt.-ben nem szabályozott vagy nem egyértelműen szabályozott, illetve kedvezőtlenebbül szabályozott esetben a régi Mt. szabályai az irányadók, amelyet a másodállására is alkalmazni kell.

[63] A 21/2000. (VIII. 23.) BM-IM-TNM együttes rendelet 23. § (2) bekezdése alapján a betegsége foglalkozási eredetűnek tekinthető, a károsodás mértékétől és egyéb igazolt pszichés betegségei betegségecsoporttól függetlenül, mert azt a munkavégzésével összefüggésben szenvedte el, így jogalapot teremt a kártérítésre. Az MK 30. számú állásfoglalásban foglaltak alapján hangsúlyozta, hogy az előreláthatóságnak a kár nagyságrendjére nem kell kiterjednie, az alperes felelőssége vétkesség nélkül is fennáll. Korábbi állapota nem okozott keresetvesztéssel járó munkaképesség csökkenést, azonban sérülékeny csoportba tartozó személyként a munkahelyi események kapcsán egészségkárosodása alakult ki.

[64] Sérült az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésében foglalt egészséghez való joga és – vállsérülése miatt - a testi épséghez való joga is, amely esetben a BH.2017.182. számú eseti döntés alapján a sérülés gyógytartamának nincs jelentősége. A szakértők szerint a szolgálati baleset miatt a fizikai tünetei félév alatt ugyan meggyógyultak, a kiállt fájdalom miatt azonban nemvagyoni kártérítésnek ilyenkor is helye lehet, annak feltételei fennálltak. A 2016. évi események során elszenvedett stresszhatások név8 szakértő szerint köztudomású ténynek tekinthetők. A demonstrációk biztosításában részt vevő rendőrök közül az név14 adatai szerint 399 fő sérült meg és közülük 191 fő kért mentálhigiénés ellátást, 21-en pedig súlyos pszichés zavarok miatt betegállományba kerültek. A felperes ezért a régi Hszt. 67. §-a,

162.–164. § -ai, illetve a régi Ptk.76. §-a, 84. § (1) bekezdés e) pontja, 339. §-ának (1) bekezdése és 355. § (1) és (4) bekezdése alapján nemvagyonosi kártérítésre jogosult. Az alperes a régi Hszt. 67. §-ában foglalt kötelezettsége ellenére nem biztosította az egészséges és biztonságos szolgálatellátás feltételeit, így fokozott megterhelésnek és stressznek tette ki, valamint nem mérte fel megfelelően pszichés állapotát, szolgálatteljesítésre történő alkalmatlanságát, ezáltal megsértette személyiségi jogait és szociális értelemben pedig a munka megtartásához fűződő személyiségi jogát is.

[65] A felperes felülvizsgálati kérelmében vitatta a szakértők azon megállapítását, amely szerint betegsége végállapota 2008. február 1-jén alakult ki. A táppénz ugyanis 1 évig jár, amely alatt nem beszélhetünk végállapotról, az nem ítélt meg csak a táppénz lejártát követően szakértői vizsgálat alapján. Ez a kötelezettség a 21/2000. (VIII. 23.) BM-IM-TNM együttes rendelet 27. § (2) bekezdése alapján a szolgálatképtelenség kezdetétől számított 9. hónapban kötelező, továbbá a 35. § (4) bekezdése szerint a határozat jogerőre emelkedéséig a hivatásos állományú tag részére egészségügyi szabadságot kell engedélyezni. E körben a bíróságok a tényállást nem tárták fel, így ítéletük a régi Pp. 3. § (3) bekezdésébe ütközően megalapozatlan.

[66] A felperes azt is kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok annak ellenére, hogy a név9 szakvéleményét egyéb okiratként vették figyelembe, a 97 774 forint szakértői díjat elszámolták. Nem zárták ki a szakvéleményt a bizonyítékok közül, ezért annak szakvéleményként való figyelmen kívül hagyása az eljárás szabálytalanságát igazolja. Mindezek a bírák elfogultságának megállapítására is alapot adhat a Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontja alapján.

[67] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását és a felperes felülvizsgálati eljárási költségben történő marasztalását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[68] A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan a következők szerint.

[69] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 270. § (2) bekezdése és a 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, a 272. § (2) bekezdése szerint megjelölt jogszabálysértések tekintetében vizsgálta felül. A régi Pp. 270. § (2) bekezdésének és a 275. § (3), (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja lehet valamely anyagi jogi vagy eljárási szabálysértés, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van.

[70] A felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, hanem szigorú eljárási szabályok szerint lefolytatható rendkívüli perorvoslat. A Kúria számos határozatában megerősített (pl. Pfv.V.20.707/2022/4., Pfv.IV.20.794/2022/4., Gfv.V.30.507/2022/14. megjelent: BH2023.296) a felülvizsgálat hivatalból elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 3. pontjában foglaltak szerint a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet többféle okból is támadja, vagyis több, egymástól

elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásnak rendelkeznie kell a régi Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelményekkel {PK vélemény 6. pont, Kúria Gfv.VII.30.577/2016/6., megjelent: BH2017.196, Pfv.IV.20.503/2003/5.}. Nem elégséges az sem, ha a fél az általa megsértettnek vélt jogszabályhelyet csupán felsorolja, majd szöveges indokolását úgy adja elő, hogy azt nem társítja az egyes, konkrétan megjelölt jogszabályhelyekhez (Kúria Pfv.III.20.212/2021/6., Mfv.X.10.115/2020/7.).

[71] A felperes a felülvizsgálati kérelme egyes hivatkozásait, különösen az ítéletek iratellenességére és a bizonyítékok okszerűtlen értékelésére vonatkozó érvelését megsértett jogszabályhely, így a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének megjelölésével nem támasztotta alá, arra csak felülvizsgálati kérelme bevezető felsorolásában hivatkozott, ezért a Kúria kizárólag azon érvelését vizsgálhatta, amelyek megfelelnek a fent kifejtett és következetesen alkalmazott Kúriai gyakorlatnak.

[72] A perben nem vitatott és irányadó tényállás szerint az alperes a felperes szolgálati viszonyát a számú4 számú, a felperessel 2008. október 14-én közölt parancsban felmentéssel azért szüntette meg, mert a felperest a 2008. február 21-én kelt elsőfokú, majd a 2008. május 7-én kelt másodfokú FÜV határozat a hivatásos szolgálatra alkalmatlannak minősítette.

[73] A felperes álláspontja szerint az alkalmatlanságát megalapozó megbetegedése a szolgálati jogviszonyával összefüggésben alakult ki, amelyért az alperes teljes felelősséggel tartozik, ezért vagyoni és nemvagyoni kára megtérítését kérte.

[74] A régi Hszt. 164. § (1) és (2) bekezdése a hivatásos szolgálati viszonyban álló személy megbetegedéséért fennálló munkáltatói felelősséget akkor minősíti objektívnek, ha az a szolgálat teljesítésével összefüggésben keletkezett, vagy a szolgálat sajátosságaival jelentősen – 12%-ot meghaladó mértékben – súlyosbodott. Amennyiben azonban a betegség nem esik a régi Hszt. 164. § (1) bekezdésben meghatározott körbe, vagyis nem a szolgálat ellátásával összefüggően alakult ki, a munkáltató felelőssége csak vétkesség esetén áll fenn a régi Hszt. 164. § (3) bekezdésének rendelkezése alapján.

[75] A felperes a keresetét – elsődlegesen - a munkáltató objektív felelősségére, azaz a régi Hszt. 164. § (1) bekezdésére alapította, és a perben következetesen azt állította, hogy a 2006. évben őt ért stresszorok – az angol nyelvtanfolyam, vállsérülése és a tömegszálláson történő elhelyezése – eredményezte, hogy 2008-ben pszichikai megbetegedése folytán egészségügyi alkalmatlansága miatt szolgálati viszonyát megszüntették. A régi Hszt. 163. § (1) bekezdése szerint a hivatásos állomány tagjának kell bizonyítania, hogy a kár a szolgálati viszonyával összefüggésben keletkezett. Ennek sikertelensége a régi Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a bizonyításra kötelezett fél terhére esik.

[76] Annak eldöntése, hogy a felperesnek a hivatásos szolgálatra való alkalmatlansága a szolgálati jogviszonyával összefüggésben keletkezett-e orvosszakértői kompetenciába tartozó kérdésnek minősült, ezért az elsőfokú bíróság a régi Pp. 177. § (1) bekezdése alapján helyesen járt el, amikor kirendelte név8, név12 és név13 orvos-, pszichiáter és pszichológus szakértőket, akik a szakkérdésben együttes véleményt adtak. A szakértői vélemény, annak szóbeli és írásbeli kiegészítése egyértelműen megállapította, hogy a felperesnél a szolgálati jogviszony idején fennállt megbetegedések részben sorsszerű megbetegedések voltak, a többször hivatkozott bal váll zúzódása és írándulás miatti vállövi rotátorrendszer átmeneti károsodása pedig a 2007. március 28-ai orvosi iratok szerint maradványtünet nélkül gyógyult. A felperes szolgálati alkalmatlanságának megállapítására a felperesnél diagnosztizált ún. skizofrénia betegség adott alapot, amelyek alapján a felperes össz-szervezeti egészségkárosodása 2008. február 21-től 61%-os volt.

[77] A kirendelt szakértők egyértelműen állást foglaltak abban, hogy a felperes skizofrénia betegsége túlnyomórészt személyiségstruktúrából, és csak kisebb részben a

munkahelyi stresszt is magában foglaló stresszfactorok miatt alakult ki. E megállapítás alátámasztásaként a jogerős ítélet helytállóan utalt arra, hogy a premorbid diszfunkciók már az 1998. január 21-én elvégzett pszichológiai teszten is megmutatkoztak, amely a felperes alacsony megküzdőképességét, gyenge emocionális és érzelmi terhelhetőségét mutatták, amely 2004-re egy markánsodó patológiás fejlődésmenetet mutatott.

[78] A szakértők a szóbeli meghallgatásuk során jól elkülöníthetően értékelték a felperes betegségét megelőző, már korábban fennállt állapotát, a pszichiátriai betegség kialakulását és az alkalmatlansághoz vezető végállapot megállapíthatóságát. név12 szakértő szóbeli meghallgatása során előadta, hogy a felperes az 1998-ban felvett teszteredmények szerint már olyan állapotban volt, amely a szolgálat ellátását igen komolyan befolyásolhatta (3.M.70.110/2020/144. sz. jegyzőkönyv 5. oldal 2. bekezdés), ugyanakkor e tesztek értékelésére pszichológiai vizsgálat alapján került sor, amely nem azonos a foglalkoztathatóságra való alkalmatlansággal, amelynek megítélése foglalkozás-egészségügyi kompetenciába tartozó kérdés (u.o. 7. oldal 5. bekezdés). A szakértők – név12 és név13 – meghallgatásuk során kiemelték azt is, hogy a már meglévő személyiségjegyek talaján a betegség akkor állapítható meg, amikor az első tünetek jelentkeznek (u.o. 16. oldal 1. bekezdés), amely évek alatt alakul ki. A felperes esetében a betegség kialakulásához vezető folyamat a válszerűléssel, majd a később megismételt mandulaműtéttel kezdődött, amelyet követően egy olyan lelki állapot alakult ki amely tele volt a legkülönbözőbb testi betegségekkel. Ekkor vizsgálták fényérzékenységet, csigolya-és veseproblémáit, a lábaiban jelentkező melegségérzést, amelynek hatására egyre rosszabb állapotba került. Ezen pszichiátriai kórkép, az ún. szomatoform – amely a skizofréniának egy nagyon kardinális tünete - kapcsolja össze a különböző, de nem reális betegségeket (u.o. 16. oldal 7. bekezdés). A szakértő a szakértő társaival egyetértésben fenntartotta azon álláspontját, hogy a felperesnél egészségügyi alkalmatlanságot okozó betegség túlnyomó részt és elsősorban a premorbid tényezőkre és másodlagosan, de enyhe fokban a stresszfactorok következtében alakult ki, azonban ezek százalékos meghatározása szakértői módszerekkel nem lehetséges (u.o. 18. oldal 10. bekezdés).

[79] Mindezek alapján a felperes felülvizsgálati érvelésével szemben nem volt iratellenes és okszerűtlen az eljáró bíróságok azon következtetése, hogy a felperes egészségkárosodása nem állt okozati összefüggésben a szolgálati kötelezésekkel, mert skizofréniája fokozatosan, a foglalkoztatása körülményeitől függetlenül alakult ki, az általa említett, a szolgálati viszonyával összefüggő sérelmezett körülmények tekintetében nem bizonyítható, hogy közrejátszottak a diagnosztizált betegség előidőzésében, vagy annak számottevő súlyosbodásában.

[80] A szakértői vélemények szerint olyan fokozott pszichés terhelés a szolgálati feladatok ellátása során, amelyek okszerűen eredményezhették a felperesnél kialakult pszichés megbetegedést, nem volt megállapítható. A felperes által felhozott körülmények tehát csak a természetes hajlam talaján kialakult meglévő állapotot befolyásolhatták, ugyanakkor a skizofrénia kialakulásához döntően a szolgálati viszonytal összefüggésben nem függő személyiségjegyek vezettek, ezért az okozati összefüggés nem volt megállapítható.

[81] A felperes által e körben említett stresszorok – a 2006. évben elszenvedett válszerűlése, a vezénylés alapján sikeresen elvégzett nyelvtanfolyam és a tömegszálláson történő elhelyezése – összeségükben sem érték el azt a szintet, amely az alkalmatlanságot eredményező megbetegedéshez vezethetett. A jogerős ítélet ezért helytállóan állapította meg, hogy a perbeli tényállás mellett a régi Hszt. 164. § (1) bekezdés a) és b) pontjában foglalt törvényi tényállás még az MK. 30. számú állásfoglalásban foglaltak alapján sem valósult meg.

[82] A felperes a felülvizsgálati kérelmében megalapozatlanul hivatkozott a 2006. szeptemberében elszenvedett vállsérülésére, az alperes evvel összefüggő, a régi Hszt. 67. §-át megsértő magatartására. A Kúria kiemeli, hogy a felperes a keresetét nem a 2006. szeptemberében elszenvedett vállsérülésére, hanem a szolgálati jogviszonyával összefüggő egészségügyi alkalmatlanságára alapította olyan időpontban, amikor végtagsérülése már maradványtünetek nélkül gyógyult. Ebből következően a vállsérülését az alperes kártérítési felelősségét megalapozó körülményként nem, kizárólag az alkalmatlanságát megalapozó pszichés megbetegedés egyik tényezőjeként lehetett vizsgálni.

[83] Mivel a felperes végtagsérülése a fentiekből következően önálló kártérítési igényként nem volt vizsgálható, megalapozatlan a felperes régi Hszt. 67. §-ában foglalt, a munkáltató egészséges és biztonságos munkafeltételek biztosításának kötelezettsége megsértését állító érvelése is.

[84] A felperes a felülvizsgálati kérelmében több helyen utalt az alperes vétkes magatartására és – bár eltérő helyen – de a munkáltató régi Hszt 164. § (3) bekezdése alapján a szolgálaton kívül eső megbetegedés folytán keletkezett károkért fennálló felelősségére. A Kúria rámutat arra, hogy a felperes ezen hivatkozása részben ellentétes a munkáltató objektív felelősségét állító érvelésével, figyelemmel arra, hogy a munkáltató vétkes felelősségének alapjául felhozott hivatkozásai – elsősorban a kóros személyiségszerkezetéből adódó jogellenes foglalkoztathatósága - eleve kizárják az elsődleges jogalapként megjelölt munkáltatói felelősséget, vagyis annak megállapíthatóságát, hogy az alkalmatlanságot eredményező megbetegedése a szolgálati viszonyának fennállása alatt, a szolgálati feladat ellátásával összefüggésben alakult ki.

[85] E körben alaptalanul kifogásolta az angol nyelvtanfolyamra történő vezénylését, figyelemmel annak elismerésére, hogy a részvételre önként jelentkezett (168. számú jegyzőkönyv 3. oldal) és a parancs kiadása csupán az elfogadott részvételi lehetőség formai követelményeként jelent meg a szolgálati viszony sajátosságai alapján. A pszichés kényszert egyéb adat – pl. tanulmányi szerződésen alapuló visszafizetési kötelezettség - sem támasztotta alá a perben, annak esetleges sikertelensége sem járhatott jogkövetkezményekkel a felperesre nézve.

[86] A perben a szakértői meghallgatások mellett sem bizonyított, hogy szolgálati viszonyának keletkezésekor a betöltött munkakör ellátására egészségügyileg alkalmatlan volt-ekként foglalkoztatása jogszabályba ütközött -, mert a rendelkezésre álló teszteredményekből megállapítható, a szolgálat ellátását befolyásolható pszichológiai problémákat a személyes megbeszélés nem erősítette meg, a pszichológusnak nem volt oka gyanakodni, hogy a felperes ilyen sérülékeny állapotban van (név8 szakértő 132. számú jegyzőkönyv 6. oldal 3. bekezdés).

[87] Kellő alap nélkül állította a felperes azt is, - és ebben a másodfokú bíróság is téves álláspontra helyezkedett – hogy esetében a régi Hszt 178. §-ának rendelkezését kellett alkalmazni. A hivatkozott jogszabályhely egyértelműen az 1965. január 1. előtt bekövetkezett balesetből, illetve szolgálati megbetegedésből eredő kártérítési kötelezettségekről rendelkezik, amely a perbeli esetben fel sem merülhet.

[88] A felperes a felülvizsgálati kérelmében megalapozatlanul kifogásolta az üzemorvosi hiányosságok kapcsán kirendelt név11 szakértői véleményben foglalt megállapításokat is. A felülvizsgálati érveléssel szemben a szakvélemény helytállóan állapította meg, hogy az üzemorvos felülvizsgálati eljárásának kezdeményezésére a 21/2000. (VIII. 23.) BM-IM-TNM rendelet 14. § (7) bekezdése alapján nem tartalmaz időbeli megkötést, tehát annak kezdeményezésére akkor kerülhet sor, amikor ennek szükségessége az orvosban felmerül. A felperes által hivatkozott 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet felhívott 3. § (6) bekezdése alapján a szakértő rögzítette, hogy a foglalkoztathatóság véleményezése nem terjed ki a

munkaképesség-változás mértékének, a rokkantság fokának meghatározására, valamint a szellemi képesség és az elmeállapot véleményezésére sem. A kirendelt foglalkozás-orvostan, munkahigiénia szakértő szakvéleménye alapján az üzemorvos tevékenysége körében hiányosság nem volt feltárható.

[89] A felperes megalapozatlanul kifogásolta a régi Ptk. 359. §-a és a PK 49. számú állásfoglalás, valamint a régi Mt. 174. §-a megsértését is, figyelemmel arra, hogy a speciális jogviszonyra tekintettel a perben a bíróságok által is alkalmazott Hszt. rendelkezései, nem pedig a Ptk. rendelkezései voltak az irányadók. A munkáltató kártérítési felelősségére a Hszt. egyértelmű szabályozást tartalmaz, így mint háttér jogszabályként sem lehetett jelentősége a Ptk., valamint a régi Mt. kártérítésre vonatkozó felhívott jogszabályhelyeknek.

[90] A felperes másodállásra vonatkozó felülvizsgálati érvelésével összefüggésben rámutat a Kúria arra, hogy a felperes a név7 Szakszolgálati és Koordinációs Főosztály szervezésében a szervezett bűnözés elleni koordinációs központban 2006. november 11. és 2007. február 2-a között hét alkalommal teljesített 12 órás szolgálatot, ugyanakkor ezeket a szolgálatokat a felperes önként vállalta és nem az alperes érdekkörében végezte el. E körben nem volt jelentősége annak, hogy a Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság az 5. sorszámu tárgyalási jegyzőkönyvben a régi és az új Ptk. alkalmazhatósága vonatkozásában milyen véleményt rögzített, mert a felülvizsgálat tárgya a jogerős ítélet, nem pedig az eljárás során felvett jegyzőkönyvben foglalt megállapítások.

[91] A felperes a felülvizsgálati kérelmében alaptalanul hivatkozott a 21/2000. (VIII. 23.) BM-IM-TNM együttes rendelet 23. § (2) bekezdésének megsértésére is. A perben a felperes volt köteles bizonyítani, hogy az egészségügyi problémáinak típusát, azok szolgálati jogviszonyával való összefüggését és azt is, hogy mindezek következtében alakult ki egészségügyi alkalmatlansága, amelyből következően jövedelemkiesése és költségei merültek fel. A felperes azt valóban bizonyította, hogy különböző fizikális megbetegedései voltak, ugyanakkor a perben kirendelt szakértők véleménye nem támasztotta alá ezek szolgálati kötelekkel való összefüggését és azt sem, hogy azok kifejezhető maradványtünettel gyógyultak.

[92] A felperes a felülvizsgálati kérelmében az Alaptörvényben foglalt munkához való jog, az egészséghez való jog, valamint a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését is állította.

[93] A Kúria ezzel kapcsolatban kiemeli, hogy felülvizsgálati kérelem előterjesztésére csak jogszabálysértésre való hivatkozás esetén van lehetőség. Az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdése értelmében jogszabály a törvény, a kormányrendelet, a miniszterelnöki rendelet, a miniszteri rendelet, a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete, az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete és az önkormányzati rendelet. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény az Alaptörvénnyel összhangban taxatív felsorolást tartalmaz azokkal a normatív rendelkezési formákról, amelyeket a magyar jogrendszer jogszabálynak minősít.

[94] Az Alaptörvény nem jogszabály, hanem a jogszabályok felett áll, mint a jogrend alapja. Mindezekből következően a felperes az Alaptörvény rendelkezésére jogot nem alapíthat, felülvizsgálati kérelmének valamilyen konkrét anyagi vagy eljárásjogi jogszabálysértést kell tartalmaznia, a kérelem érdemi elbírálásához. A Kúria a jogerős ítélet törvényességi felülvizsgálatát végzi el, az Alaptörvénynek való megfelelés vizsgálatára más jogorvoslati fórumrendszer áll a felek rendelkezésére. Az Alaptörvény egyes cikkeinek érvényesülését a felülvizsgálati kérelemben megjelölt, tételes jogszabályhelyek alkalmazása kapcsán kell vizsgálni (Kúria Pfv.III.20.917/2018/3., Pfv.V.20.667/2018/4., Gfv.VII.30.305/2020/12., Pfv.VII.20.508/2023/15., Mfv.VIII.10.098/2023/10.).

[95] A felperes az eljárás szabálytalanságára alapított érvelését jogszabálysértés megjelölésével nem támasztotta alá, az elfogultságra hivatkozó álláspontjában pedig még azt sem jelölte meg, hogy az elsőfokú bíró vagy a másodfokú tanács tagjaival szemben terjesztette-e elő, ezért azt a Kúria érdemben nem vizsgálhatta.

[96] A perben beszerzett és aggálytalan szakértői vélemény alapján az eljáró bíróságok az eljárásjogi törvényeknek megfelelően döntöttek a kereset elutasításáról. A peres felek a szakértői vélemény kirendelésekor kérdéseket indítványozhattak, a szakértői vélemény kiegészítését kérhették, az elkészült szakértői véleményre, valamint annak kiegészítésére észrevételt tehettek, a szakértők a felperes által 37 oldalon feltett további kérdéseit a tárgyaláson történő meghallgatásuk alkalmával megválaszolták, így minden alapot nélkülöz a felperes további bizonyítási indítványainak elutasítását kifogásoló érvelése. Felülvizsgálati érvelésével szemben a pszichológus szakértő a foglalkozás-egészségügyi kompetenciába tartozó munkaköri alkalmasságról nem, csak pszichés alkalmasságáról adott véleményt.

[97] Az előbbiekhöz képest nem voltak relevánsak a felperes további hivatkozásai a per érdemi eldöntése szempontjából.

[98] Az Alkotmánybíróság iránymutatása szerint az indokolási kötelezettség része az Alaptörvény XXVIII. cikkében meghatározott tisztességes eljárás alkotmányos követelményének, amely a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik azonban a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozók szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {lásd például: 3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89], 3343/2024. (IX.23.) AB határozat, Indokolás [28]}. Az indokolt bírói döntéshez való jog azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], megerősítve 3196/2022. (IV. 29.) AB határozat, Indokolás [36]}.

[99] Mindezekre tekintettel az eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül állapították meg, hogy a felperes keresetének jogalapjául szolgáló tartós egészségkárosodása nem áll okozati összefüggésben a szolgálati kötelmeivel, a tartós egészségkárosodását okozó skizofrénia megbetegedésre való hajlama fokozatosan alakult ki, amelyet az alperesnél általa hivatkozott stresszfaktorok csak minimális – szakértői módszerekkel nem bizonyítható – mértékben befolyásolhattak, ezért keresetének elutasítása nem volt jogszabálysértő.

[100] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[101] A régi Hszt. 163. § (1) bekezdése szerint a hivatásos állomány tagjának kell bizonyítania, hogy a kár a szolgálati viszonyával összefüggésben keletkezett. Ennek sikertelensége a régi Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a bizonyításra kötelezett fél terhére esik.

Záró rész

[102] A pervesztes felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, valamint a Pp.87. § (2) bekezdése alapján a pártfogó ügyvéd díjának viselésére.

[103] A felperes munkavállalói költségkedvezményére figyelemmel a felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

[104] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[105] Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés 1) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2025. március 19.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. előadó bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró